

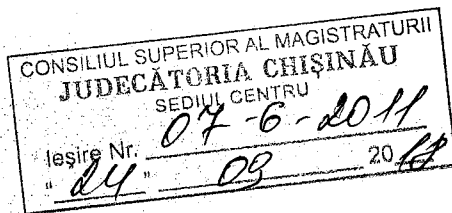
REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

mun. Chișinău, bul. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfânt, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

*Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28;*

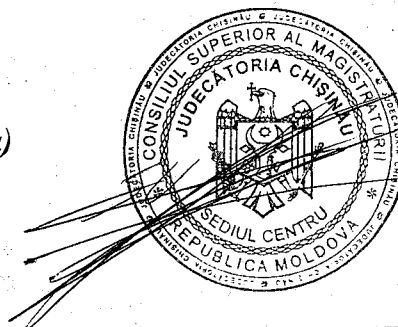
Prin prezenta, Judecătoria Chișinău (sediul Centru), vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, în cadrul judecării cauzei penale de învinuire a lui Dodon Anatolie Alexandru, de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2), lit.c), art.190 alin.(5) CP RM, art.361 alin.(2), lit.c) CP RM, art.33 alin.(3), art. 326 alin.(1) CP al Republicii Moldova, și a lui Ispravnic Oleg Vasile, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) CP RM.

La necesitate se va expedia cauza penală în original.

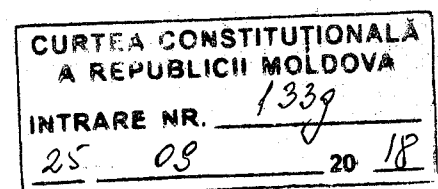
Anexe:

- Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din data de 20 septembrie 2018;
- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. 185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova;
- Copia rechizitoriului în privința lui Dodon Anatolie Alexandru, și Ispravnic Oleg Vasile;
- Copia demersului procurorului privind prelungirea măsurii preventive – arestul preventiv în privința lui Dodon Anatolie Alexandru;
- Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), din data de 20 septembrie 2018, privind prelungirea măsurii preventive – arestul preventiv în privința lui Dodon Anatolie Alexandru

Judecătorul,
Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Victor Sandu

ÎNCHEIERE

20 septembrie 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței

Judecătorul

Grefier

Cu participarea:

Procurorului

Avocatul inculpatului

Victor Sandu

Tatiana Lazu, Vlad Dântu

Eugen Rurac

Veaceslav Scripnic

examinînd în ședința de judecată publică cauza penală de învinuire a lui Dodon Anatolie Alexandru, a.n.01.09.1987, IDNP: 2006011020486, originar din r-nul Dondușeni, domiciliat în r-nul Dondușeni, s. Braicău, viza de reședință la moment în mun.Chișinău, str. C. Negruzzi, 1, ap.4, cetățean al RM, studii medii incomplete, supus militar, celibatar, anterior nu a fost condamnat, care se învinuiește de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2), lit.c), art.190 alin.(5) CP RM, art.361 alin.(2), lit.c) CP RM, art.33 alin.(3), art. 326 alin.(1) CP al Republicii Moldova, și a lui Ispravnic Oleg Vasile, a.n. 20.05.1965, domiciliat în mun.Chișinău, str. Bogdan Voievod 2A, ap. 15, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) CP RM, instanța de judecată,

constată:

Partea descriptivă:

În cadrul examinării cauzei penale de învinuire a lui Dodon Anatolie Alexandru, de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2), lit.c), art.190 alin.(5) CP RM, art.361 alin.(2), lit.c) CP RM, art.33 alin.(3), art. 326 alin.(1) CP al Republicii Moldova, și a lui Ispravnic Oleg Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) CP RM, în ședință judiciară din **20 septembrie 2018**, instanța din oficiu a pus în discuție posibilitatea sesizării Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității al art. 185 alin.(1) Cod Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume a sintagmei "...și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrîngerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii...", sub aspectul corespunderii cu prevederile art.7, art. 4, art. 8, art. 16, art. 20, art. 21, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Argumentele participanților la proces:

În ședință de judecată, procurorul, în Procuratura Anticorupție – Eugen Rurac, nu a obiectat asupra posibilității sesizării Curții Constituționale în partea stabilirii constituționalității prevederilor art. 185 alin.(1) Cod Procedură Penală a Republicii Moldova. Suplimentar, a comunicat că, art. 2 Codului de Procedură Penală prevede: (3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția, iar Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

În ședința de judecată avocatul inculpatului Dodon Anatolie, Veaceslav Scripnic, a considerat posibil admiterea sesizării Curții Constituționale privind verificarea

constituționalității prevederilor art. 185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova.

Aprecierea instanței de judecată:

Studiind materialele cauzei, audiind opiniile participanților prezenți la proces, instanța de judecată consideră oportun de a sesiza din oficiu Curtea Constituțională pentru a supune controlului constituționalității prevederile art. 185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume sintagma "...și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii...", din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 7 alin.(3) CPP - dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit art. 135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție

Astfel, în conformitate cu prevederile pct. 4 a Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova și anume: *Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:* (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

În această ordine de idei, instanța reține faptul că, norma vizată, și anume art.185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume sintagma "...și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii...", constituie obiectul controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM și pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016.

Instanța de judecată atestă cu certitudine că, la moment nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate - anume art.185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume sintagma "...și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii...".

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (6) CPP- hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sânt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Este de învederat și faptul că, potrivit pct. 84 al Hotărârii sus menționate - în cauza *Ivanciuc v. Romania* (decizia nr.18624/03) fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: „Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar (*Coeme și alții v. Belgia*, nr. 32492/96, 32547/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, § 114, CEDO 2000-VII și *Wynen v. Belgia*, nr. 32576/96, § 41, CEDO 2002-VIII)”.
Curtea a reținut că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

Totodată, instanța de judecată consideră inoportun dispunerea suspendării examinării cauzei penale din motiv că, în privința inculpatului Dodon Anatolie Alexandru este aplicată măsura preventivă - arestul preventiv.

Urmare a celor indicate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de ridica din oficiu excepția de neconstituționalitate, în cadrul judecării cauzei penale de învinuire a lui Dodon Anatolie Alexandru, a controlului constituționalității prevederilor art. 185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume sintagma "...și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii..."

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, art. 135 din Constituția RM, Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit a) și g) din Constituția Republicii Moldova instanța de judecată,

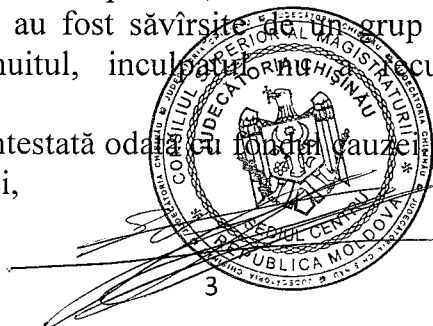
DISPUNE:

Se ridică din oficiu excepția de neconstituționalitate, pentru verificarea constituționalității prevederile art.185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume sintagma "...și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii...", sub aspectul corespunderii cu prevederile art. 4, art.7, art. 8,art. 16, art. 20, art. 21, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea instanței de judecată pentru verificarea constituționalității prevederile art.185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume a sintagmei "...și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii..."

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei

Președintele ședinței,
Judecător

Victor Sandu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE
NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a)
și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume **Sandu**

2. Prenume **Victor**

3. Funcția: ***Judecător în cadrul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru)***

4. Adresa mun.Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 162, bir. 507

5. Tel./fax TEL: 022 27 50 26, FAX: 022 27 27 40

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului.....

9. Tel.....

10. Fax

11.

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare vizează neconstituționalitatea prevederilor art. 185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova,

Excepția de neconstituționalitate este ridicată în cadrul cauzei penale de învinuire a lui Dodon Anatolie Alexandru, a.n.01.09.1987, IDNP: 2006011020486, originar din r-nul Dondușeni, domiciliat în r-nul Dondușeni, s. Braicău, viza de reședință la moment în mun.Chișinău, str. C. Negruzzi, 1, ap.4, cetățean al RM, studii medii incomplete, supus militar, celibatar, anterior nu a fost condamnat, care se învinuiește de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2), lit.c), art.190 alin.(5) CP RM, art.361 alin.(2), lit.c) CP RM, art.33 alin.(3), art. 326 alin.(1) CP al Republicii Moldova, și a lui Ispravnic Oleg Vasile, a.n. 20.05.1965, domiciliat în mun.Chișinău, str. Bogdan Voievod 2A, ap. 15, în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) CP RM, aflată în procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Centru), Victor Sandu.

Conținutul prevederilor contestate este următorul:

Articolul 185 alin.(1) Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova, Arestarea Preventivă ”(1) Arestarea preventivă constă în deținerea învinuitului, inculpatului în stare de arest în locurile și în condițiile prevăzute de lege. Arestarea preventivă constituie o măsură excepțională și se dispune doar atunci când se demonstrează că alte măsuri nu sînt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestării și în cazul infracțiunilor care, au fost săvîrșite fără aplicarea constrîngerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvîrșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii.”

Consider că, textul articolului 185 Cod Procedura Penală, în speță sintagma “....și în cazul infracțiunilor care au fost savîrșite fără aplicarea constrîngerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvîrșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu are cunoscut vina în comiterea infracțiunii.....”, contravine următoarelor prevederi din Constituția Republicii Moldova:

Art. 4 din Constituția RM, „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”;

Art. 7 din Constituția RM, „Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”;

Art. 8 alin.(1) din Constituția RM, „ Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional”;

Art. 16 din Constituția RM, „ (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, tară deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Art. 20 alin.(1) din Constituția RM., „ Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

Art. 21 din Constituția RM., „ Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. ”

Art. 26 alin.(1) din Constituția RM. „ Dreptul la apărare este garantat.”

Art. 54 alin.(1) din Constituția RM, „ în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.”.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. Conform materialelor dosarului, și a actului de învinuire s-a stabilit că, cet. Dodon Anatolie Alexandru de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu cet. Ispravnic Oleg Vasile, și alte persoane identificate organul de urmărire penală, au pretins și primit pentru sine, și pentru alte persoane, prin extorcare abuz de încredere de la Cucuș Serghei Gheorghe, suma de 20 000 euro (ceea ce conform cursului oficial BNM a constituit 408 422 lei), susținând precum că pot interveni pe lângă procurorul din cadrul Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Botanica Artur Sîrcu, care conducea cu acțiunile de urmărire penală în cauza penală în care era vizat Mazur Victor și membrii familiei sale, pentru al determina să adopte o soluție favorabilă cet. Mazur Victor și membrilor familiei sale și anume de încetare a urmăririi penale și schimbarea măsurilor preventive aplicate.

La 04 ianuarie 2018, cet. Dodon Anatolie Alexandru aflat în căutare pe mai multe cauze penale a fost pus sub învinuire, incriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(3) lit. a) din Codul penal.

Ulterior, acționând în conformitate cu prevederile art. 113 din Codul Penal și art.art.52 alin. (1) pct. 15), 255 Cod de Procedură Penală a RM, procurorul prin ordonanță motivată a dispus calificarea oficială a acțiunilor cet. Dodon Anatolie Alexandru în baza art. 190 alin.(5) din Codul Penal.

Subsidiar din actele învinuirii, acțiunile cet. Ispravnic Oleg Vasile, au fost calificate în baza art. 190 alin.(5) din Codul Penal.

Este de menționat că, în privința inculpatului Dodon Anatolie Alexandru, fiind aleasă măsura preventivă – arestul preventiv.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. Textul art. 185 alin. (1) și anume sintagma „... și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii.” Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova.

Determinarea cu precizie a momentului din care se poate vorbi despre de arestarea preventiva prezintă o deosebită importanță, întrucât din acel moment se limitează libertatea persoanei.

Pentru a proteja persoanele suspectate de săvârșirea infracțiunilor împotriva acțiunilor arbitrare ale organelor de urmărire penală normele de procedură penală stabilesc anumite drepturi speciale care permit persoanei să reacționeze prin mijloace legale pentru apărarea drepturilor sale. Indiferent de calitatea pe care o are persoana: bănuit, învinuit, inculpat într-un proces penal pentru apărarea sa, dobândește anumite drepturi speciale.

Arestul preventiv reprezintă o măsura excepțională de constrângere care poate fi aplicată în condițiile prevăzute de art. 176 de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată. Astfel prevederile articolului 185 Cod de procedură penală și anume sintagma „inculpatul nu a recunoscut vina” nu corespund rigorilor constituționale și ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, precum și ale jurisprudenței CtDEO în materia garantării principiilor preeminenței dreptului cât și principiului nevinovăției.

În continuare remarcăm că principiul nevinovăției consfințit în Constituție constituie o regulă a probatoriului prin postulatul *in dubio pro reo*. Aplicarea arestării preventive este adaptată prin norme foarte clare, pentru a evita arbitrarul sau criteriile prea vaste de apreciere a pericolului persoanei al cărei arest se solicită.

Obligațiile pozitive în virtutea Convenției Europene a Drepturilor Omului, despre care menționăm, nu au o definiție comună generată de normele Convenției Europene, însă pentru Judecătorul european, obligațiunile pozitive se caracterizează, în primul rând prin faptul că ele cer în mod concret de la autoritățile naționale să ”ia măsurile necesare” pentru salvagardarea unui drept sau încă mai precis ”să adopte măsuri rezonabile și adecvate pentru a proteja drepturile individului”.

Astfel, Curtea relevă că acest principiu presupune, prin definiție, că orice persoană este prezumată nevinovată atât timp cât vinovăția sa nu este stabilită în conformitate cu legea. Privită ca o garanție procedurală în contextul unui proces penal, prezumția de nevinovăție impune exigențe în privința sarcinii probei (*Barberà, Messegué și Jabardo v. Spania*, 6 decembrie 1988, § 77; *Telfner v. Austria*, 20 martie 2001, § 15), a prezumțiilor legale de fapt și de drept (*Salabiaku v. Franța*, 7 octombrie 1988, § 28; *Radio France și alții v. Franța*, 30 martie 2004, § 24), a dreptului de a nu se autoincrimina (*Saunders v. Marea Britanie*, 17 decembrie 1996, § 68; *Heaney și McGuinness v. Irlanda*, 21 decembrie 2000, § 40) și a afirmațiilor premature din partea instanței de judecată sau din partea altor funcționari publici, cu privire la vinovăția inculpatului (*Alenet de Ribemont v. Franța*, 10 februarie 1995, §§ 35-36; *Nešćák v. Slovacia*, 27 februarie 2007, § 88).

În cauza *Allenet de Ribemont c. Franței* (hotărîrea din 10 februarie 1995) Curtea constată că prezumția de nevinovăție, consacrată în § 2 art. 6, se numără printre elementele unui proces echitabil, astfel cum este acesta prevăzut în § 1 art. 6. Presumția este încălcată dacă o decizie judiciară privind o persoană acuzată reflectă opinia că aceasta este vinovată, înainte ca vinovăția să fi fost dovedită în prealabil. Este suficient, chiar și în absența unei constatări formale, ca o argumentație să sugereze că instanța îl consideră pe acuzat ca fiind vinovat. Curtea apreciază că încălcarea prezumției de nevinovăție se poate face nu numai de către o instanță, ci și de către alte autorități publice.

Totodată a fost invocat motivul - „inculpatul nu și-a recunoscut vina”, ceea ce reprezintă o violare a dreptului de a tăcea, a drepturilor prevăzute de art.64 și art.66 Cod de procedura penală cît și incapacitate cu principiul nevinovăției.

În cauza *Capeau c. Belgiei* (hotărîrea din 13 ianuarie 2005) Curtea referindu-se la bănuielile rezonabile reamintește în această privință că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al art. 6 § 2 și obligă, inter alia sarcina de a prezenta probe să revină acuzării ... Prin **urmare, raționamentul comisiei apel în materie de detenție preventivă inoperantă este incompatibil cu respectarea prezumției de nevinovăție.** Curtea, de asemenea, menționează că, în acest caz, motivele din care acest drept există în normele internaționale țin, în special, **de necesitatea de a proteja acuzatul împotriva aplicării forței coercitive abuzive din partea autorităților, ceea ce evită erorile judiciare și permite să fie atinse scopurile prevăzute de art.6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului.** În particular, dreptul de a nu contribui la propria incriminare presupune, că în cauza penală acuzatul caută să-și întemeieze argumentația fără a recurge la elemente probante, obținute prin constrângere sau presiuni, în pofida voinței acuzatului. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în bogata jurisprudență privind materia art. 5 al Convenției, a trasat anumite linii directoare în ceea ce privește condițiile și limitele aplicării arestării preventive, plasând pe primul plan prezumția libertății ca punct de reper la examinarea unei situații concrete.

Curtea apreciază negativ utilizarea în exclusivitate a unor temeiuri formale sau citarea unor texte de lege la emiterea hotărârilor judecătorești și de aplicare a arestării. Excepțiile legale de la garanția dreptului la libertate și siguranță a persoanei sunt enumerate exhaustiv în art. 5, p. 1 c), al Convenției având o interpretare strictă. De menționat că temeiurile date sunt aplicabile pentru orice măsură preventivă și nu doar pentru aplicarea arestării.

În al doilea rând, în Codul de procedură penală al RM (art. 176, alin. 1) se utilizează **noțiunea de suficiente temeiuri rezonabile de a presupune, susținute prin probe** – o condiție care să justifice aplicarea arestării.

În hotărîrea plenului se menționează sarcina procurorului de a dovedi existența și seriozitatea riscurilor. În cauza *Paladi c. Moldovei*, Curtea reiterează că atunci când este vorba de privarea de libertate, este deosebit de important ca principiul general al certitudinii juridice să fie respectat. Prin urmare, este esențial ca toate **condițiile pentru privarea de libertate, prevăzute de legislația națională, să fie clar definite și ca însăși legislația să fie previzibilă atunci când este aplicată, încât ea să corespundă standardului de „legalitate” stabilit de Convenție.** Un standard care cere ca toată legislația să fie suficient de exactă încât să permită unei persoane – în caz de necesitate, cu o consultare adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele pe care o anumită faptă le poate avea, ținând cont de circumstanțe.

Termenul „necesitatea” din art. 5, punctul 1 c) al CEDO sugerează că trebuie să **existe o necesitate justificată pentru privarea de libertate.** Din acest punct de vedere, **nu este suficient**

să se facă referință la circumstanțele precum negarea vinovăției.

În cauza Saundres c. Regatul Unit (17 decembrie 1996) Curtea stabilește că scopul privilegiilor împotriva autoîncriminării este, în viziunea Curții, de a-l proteja pe acuzat de acțiunile necorespunzătoare ale autorităților și, astfel, de a evita erorile judiciare. Dreptul la absența autoîncriminării vizează, în primul rând, respectarea voinței persoanei acuzate de a păstra tăcerea și a presupune că în cauzele penale, acuzarea să fie făcută drept dovadă împotriva acuzatului, fără a obține probe prin metode coercitive sau opresive împotriva voinței acuzatului. Curtea reamintește că dacă chiar **art.6 al Convenției nu menționează în mod expres dreptul de a păstra tăcerea și una din componentele lui – dreptul de a nu contribui la propria incriminare, aceasta se dovedește totuși prin prezența lui în normele internaționale recunoscute, care se află în centrul noțiunii de proces echitabil, consacrat prin acest articol.**

Deci, nu tăcerea inculpatului este o probă a acuzării, ceea ce înseamnă că dacă s-a creat situația când inculpatul tace și nu recunoaște vina, există dubii pînă la stabilirea vinovăției această stare a probelor va fi menținută pînă cînd dubiile nu vor fi înlăturate prin alte probe concludente. Tăcerea și nerecunoașterea vinei inculpatului nu poate servi în acest caz ca o dovadă a înlăturării dubiilor și aplicarea unei măsuri coercitivă care limitează dreptul la libertate. Astfel, neînlăturarea dubiilor, chiar dacă inculpatul tace, duce, la interpretarea acestora în favoarea inculpatului, pornind de la prezumția nevinovăției determinată de rigorile unui proces echitabil.

Instanța de judecată va menționa că respectarea standardelor articolului 21 din Constituție constituie o obligație a instanței de judecată.

Totodată dispoziția contestată și anume “...în cazul infracțiunilor care au fost săvârșite fără aplicarea constrîngerii fizice sau psihice nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminal...” este necesar să corespundă principiului „legalității” trebuie să presupună că atât circumstanțele pe care se bazează acuzațiile aduse, cât și condițiile pentru aplicarea privării de libertate sunt, pe măsura posibilității, prevăzute de lege într-un mod clar.

Astfel, legislația și practica aplicării normelor de procedură trebuie să genereze o clasificare rațională a riscurilor pe care trebuie să le aprecieze instanța de judecată la aplicarea sau prelungirea termenului arestării preventive.

Curtea Constituțională, la fel, a menționat că „preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; **inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie**”. Curtea a menționat constant că «incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.»

De asemenea, în Hotărârea nr. 13 din 15 mai 2015, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a menționat că [...] *Deși art. 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile. Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele*

ce disting particularitățile lor. Prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a Republicii Moldova statuează faptul că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.

În final voi concluziona că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a accentuat că temeiurile pentru luarea unei hotărâri referitoare la aplicarea arestării preventive nu pot fi „*generale și abstracte*”. Trebuie să existe un risc concret și specific de intervenție în probe.

În limitele dezideratului constituțional, prevăzut de art. 23 alin. (2) al Constituției Republicii Moldova, considerăm că textul art. 185 alin. (1) C. pr. pen. RM nu corespunde criteriilor de calitate a normei de drept: *previzibilitate, precizie și claritate* și, ca efect, este incompatibilă cu norma constituțională.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. 1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale;

2. Conexarea prezentei sesizării cu sesizarea nr. 130g din 20.09.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 185 alin. (1) din Codul de procedură penală.

3. Exercițarea controlului constituționalității prevederilor legale conținute în art. 185 alin. (1) Cod Procedură Penală a Republicii Moldova, și anume a sintagmei "...și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii fizice sau psihice, nu s-au soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu au fost săvârșite de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii...", sub aspectul corespunderii cu prevederile art.4, art.7, art.8, art. 16, art. 20, art. 21, art. 26, art. 54 din Constituția Republicii Moldova;

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. Prevederile relevante din Hotărîrea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În baza Hotărîrei menționate Curtea Constituțională a hotărît în sensul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova coraborat cu art. 20,115,116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui R. Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți, sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- Sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor pe rolul cărora se află cauza;

- Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

- 1) Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova;

- 2) Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- 3) Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

- 4) Nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

- Pînă la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărîrei, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/ completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor pe rolul cărora se află cauza în temeiul aplicării directe a art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Prevederile relevante din Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

- (1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

- (2) Forma de guvernămînt a statului este republica.

- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16

Egalitatea

Alin. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie,

apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 26 Dreptul la apărare

Alin. (1) Dreptul la apărare este garantat.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

17.

- a)
- b)
- c)

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Loculmun. Chișinău.....

Data20 septembrie 2018.....

(Semnătura autorului sesizării)

